

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyň Mgr. Ing. Silvie Svobodové a Mgr. Olgy Zimové v právní věci v právní věci

žalobce: J. Č.
zastoupený advokátem doc. JUDr. Jakubem Tomšejem, Ph.D.
sídlem Petra Slezáka 548/8, 186 00 Praha 8

proti
žalovanému: Úřad práce České republiky
sídlem Dobrovského 1278/25, 170 00 Praha 7

o žalobě na ochranu proti nečinnosti Úřadu práce České republiky, spočívající v nevydání osvědčení podle § 64 odst. 5 zákona č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci, týkajícího se řízení vedeného pod sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Žaloba

1. Žalobce se žalobou podanou dne 18. 12. 2025 u Městského soudu v Praze (dále jen „soud“) domáhal ve smyslu § 79 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) ochrany proti nečinnosti žalovaného správního orgánu.
2. Žalobce v podané žalobě namítal, že Úřad práce České republiky (dále jen „žalovaný“) je nečinný při vyřízení jeho žádosti o vydání sdělení podle § 64 odst. 5 zákona č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o DSSP“) pro účely prokázání nároku na stipendium poskytované v případě tíživé sociální situace studenta (dále jen „sociální stipendium“) podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen „zákon o VŠ“).
3. Žalobce předeslal, že dne 1. 10. 2025 podal žádost o přiznání dávky podle zákona o DSSP (tzv. superdávka). Řízení zahájené touto žádostí je vedeno pod sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980. Žalobce v současné době pobírá příspěvek na bydlení.
4. Žalobce dále uvedl, že žádost o vydání sdělení podle § 64 odst. 5 zákona o DSSP pro účely sociálního stipendia (dále jen „Sdělení“) podal dne 18. 10. 2025 prostřednictvím datové schránky, avšak žalovaný ve lhůtě 30 dnů nekonal a Sdělení nevydal, přestože žalobce dne 8. 11. 2025 urgoval vyřízení věci a následně dne 20. 11. 2025 požádal Ministerstvo práce a sociálních věcí, jakožto nadřízený správní orgán (dále jen „MPSV“), o přijetí opatření proti nečinnosti podle § 80 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). MPSV v opatření ze dne 25. 11. 2025, č. j. MPSV-2025/234919-925, konstatovalo, že zákonná lhůta pro vyřízení žádosti o vydání Sdělení již uplynula, a přikázalo žalovanému, aby ve věci jednal a neprodleně vydal požadované Sdělení pro účely sociálního stipendia. Žalovaný však přípisem doručeným žalobci dne 4. 12. 2025 výslovně odmítl Sdělení vystavit s odůvodněním, že jej lze vydat pouze osobám, u nichž již bylo rozhodnuto o dávce státní sociální pomoci a které skutečně pobírají dávku se složkou bonus na dítě, což podle jeho názoru nebyl případ žalobce. Tím žalovaný podle žalobce nesplnil svou zákonnou povinnost a nadále zůstával nečinný.
5. Žalobce dále tvrdil, že nečinnost žalovaného má přímý dopad do jeho práv, neboť bez uvedeného osvědčení nemohl uplatnit ani prokázat nárok na sociální stipendium na Univerzitě Karlově, které je vázáno právě na Sdělení vydané žalovaným, neboť vysoké školy při posuzování žádostí o sociální stipendium vycházejí z příjmů, jak je zjistí a potvrdí v osvědčení právě Úřad práce České republiky. Žalobce zdůrazňoval, že žalovaný měl povinnost Sdělení vydat bez ohledu na to, zda již bylo pravomocně rozhodnuto o jeho žádosti o dávku státní sociální pomoci, neboť právní úprava pracuje s podmínkou „nároku na dávku“, nikoli s podmínkou jejího faktického pobírání. Odmítnutím vydat Sdělení žalovaný podle žalobce postupoval nezákonně, v rozporu s pokynem nadřízeného orgánu a vytvořil nerovné zacházení vůči obdobným skupinám příjemců dávek.
6. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud uložil žalovanému povinnost vydat žalobci osvědčení podle § 64 odst. 5 zákona o DSSP, týkající se řízení vedeného pod sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980, a to nejpozději do pěti dnů od právní moci rozsudku.

II. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 28. 1. 2026 uvedl, že nemohl žalobci vystavit požadované Sdělení, neboť žalobce nesplňoval zákonné podmínky pro vznik nároku na dávku státní sociální pomoci se složkou bonus na dítě. Zdůraznil, že podle § 64 odst. 5 zákona o DSSP lze Sdělení vydat pouze příjemcům dávky, kteří pobírají dávku, jejíž součástí je bonus na dítě. Současně podle § 91 odst. 5 zákona o VŠ musí být nárok na stipendium prokazován potvrzením orgánu státní sociální pomoci, „*který dávku státní sociální pomoci přiznal*“. Žalovaný tvrdil, že tato formulace vyžadovala existenci pravomocného rozhodnutí o přiznání dávky. Ohledně žádosti o dávku ze dne 1. 10. 2025 bylo žalovaným vydáno dne 16. 12. 2025 rozhodnutí, sp. zn. UPCR-DSSP-2025, kterým žalobci nebyla dávka přiznána. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání. O druhé žádosti žalobce o dávku státní sociální pomoci z 30. 12. 2025 dosud rozhodnuto nebylo, žalovaný však již rovněž zjistil nesplnění majetkových podmínek pro vznik nároku na dávku dle § 17 zákona o DSSP.
8. Dále žalovaný poukazoval na to, že žalobce nebyl ke dni 1. 10. 2025 příjemcem přídatku na dítě, proto na něj nedopadala přechodná ustanovení zákona o DSSP, která umožňovala vydat Sdělení studentům pobírajícím tuto dávku dle předchozí právní úpravy. Žalovaný připomněl, že žalobci byl přírdek na dítě odejmut již od 1. 7. 2025 a rozhodnutí nabylo právní moci.
9. K opatření proti nečinnosti ze strany MPSV žalovaný uvedl, že nápravu zjednal tím, že žalobci dne 4. 12. 2025 písemně sdělil důvody, pro které Sdělení nelze vydat. Žalovaný uzavřel, že nebyl nečinný, nýbrž že postupoval v souladu se zákonem, když informoval žalobce o nesplnění podmínek pro vydání potvrzení pro účely sociálního stipendia, a to z důvodu, že ve správním řízení vedeném žalovaným nebyl prokázán nárok na dávku státní sociální pomoci a dále též s ohledem na to, že žalobce nebyl k 1. 10. 2025 poživitelem přídatku na dítě a nebylo tak možno postupovat podle přechodných ustanovení zákona o DSSP.
10. S ohledem na uvedené žalovaný navrhl, aby soud podanou žalobu zamítl.

III. Další podání účastníků

11. V replice ze dne 16. 2. 2026 žalobce namítal, že žalovaný nesprávně vyložil zákon o DSSP, když tvrdil, že dávka státní sociální pomoci musí být nejprve pravomocně přiznána, aby bylo možné vydat Sdělení pro účely sociálního stipendia. Podle žalobce nárok na dávku vzniká přímo ze zákona splněním podmínek a zákon sám rozlišuje mezi nárokem na dávku a nárokem na její výplatu. Vydání Sdělení podle něj nemohlo být podmíněno dokončením správního řízení. Žalobce dále zdůrazňoval, že žalovaný ignoroval závazné opatření MPSV proti nečinnosti, které mu výslovně přikázalo Sdělení vydat. Žalobce dále poukázal na rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2012, č. j. 2 Ans 14/2012-41 (č. 2785/2013 Sb. NSS), podle něhož: „*Přijme-li nadřízený správní orgán opatření proti nečinnosti (§ 80 odst. 4 správního řádu z roku 2004), je tím presumován fakt, že správní orgán byl nečinný. Správní soud již není oprávněn tento závěr přehodnocovat.*“
12. Žalobce potvrdil, že přírdek na dítě mu byl dříve odebrán, avšak zdůraznil, že by splňoval podmínky podle příjmů za 3. čtvrtletí 2025. Vlivem změny právní úpravy však již o přírdek na dítě žádat nemohl. Výklad žalovaného by podle něj vedl k tomu, že tzv. starořadatelé by v akademickém roce 2025/2026 nemohli čerpat sociální stipendium vůbec, což žalobce považuje za absurdní a proti smyslu právní úpravy i rovnosti v zacházení. Z těchto důvodů

žalobce setrval na tom, že žalovaný zůstal nečinný a nesplnil svou zákonnou povinnost vydat požadované Sdělení.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

13. O podané žalobě rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť účastníci s takovým postupem souhlasili. Městský soud přitom rozhodoval podle skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (§ 81 odst. 1 s. ř. s.).
14. Soud neshledal potřebu provádět dokazování, neboť žalobcem označené důkazní návrhy (*Žádost žalobce o dávku státní sociální pomoci, Žádost žalobce o vystavení sdělení ze dne 18. října 2025, Urgence žádosti žalobce ze dne 8. listopadu 2025, Podnět žalobce k přijetí opatření proti nečinnosti zaslaný MPSV dne 17. listopadu 2025, Sdělení MPSV č. j. MPSV-2025/234919-925 ze dne 25. listopadu 2025, Stanovisko žalovaného doručené 4. 12. 2025 odmítající vydat sdělení*) jsou součástí správního spisu, z něhož soud obligatorně vychází a jehož obsah s ohledem na právní názor soudu k rozhodnutí věci zcela postačoval. Správním spisem se dokazování neprovádí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008–117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Soud neprovedl ani další důkazy navržené žalobcem [*Sdělení žalobce adresované Univerzitě Karlově ze dne 26. října 2025 (in eventum žádost o přerušení řízení), Sdělení žalobce adresované Univerzitě Karlově ze dne 20. listopadu 2025, Opatření rektora UK č. 25/2025*], neboť jsou ve vztahu k posouzení nečinnosti žalovaného irelevantní.
15. Soud po posouzení věci dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
16. Z obsahu spisového materiálu soud zjistil tyto pro rozhodnutí ve věci relevantní skutečnosti.
17. Dne 16. 7. 2025 oznámil žalovaný žalobci zánik nároku na dávku přídavek na dítě, a to od měsíce července 2025. Rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 8. 2025, č. j. 1234759/25/AB, byla žalobci odejmuta dávka státní sociální podpory přídavek na dítě ode dne 1. 7. 2025, protože nárok na dávku zanikl ke dni 30. 6. 2025 (příjem žalobce v rozhodném období převýšil součin částky životního minima a zákonného koeficientu 3,40).
18. Dne 1. 10. 2025 podal žalobce u žalovaného **žádost o přiznání dávky státní sociální pomoci**, v níž mj. uvedl, že tvoří jednočlennou domácnost, že vlastní dvě nemovitosti určené k bydlení (které ke svému bydlení nevyužívá), že má úspory vyšší než 200 000 Kč a že nevlastní osobní automobil; řízení o žádosti bylo u žalovaného vedeno pod **sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980**.
19. Žalobce zaslal žalovanému dne 18. 10. 2025 **žádost o vystavení a zaslání Sdělení pro účely sociálního stipendia ke sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980**, kterou vzhledem k absenci reakce žalovaného urgoval dne 8. 11. 2025. Následně se žalovaný obrátil dne 20. 11. 2025 na MPSV s návrhem na vydání opatření proti nečinnosti ve smyslu § 80 správního řádu, na základě kterého MPSV příkazem ze dne 25. 11. 2025 žalovanému uložilo, aby učinil příslušná opatření ke zjednání nápravy a sdělení pro účely sociálního stipendia zaslal žalobci neprodleně, nejpozději do dne 1. 12. 2025.
20. Nedatovaným přípisem, doručeným žalobci dne 4. 12. 2025, žalovaný vyrozuměl žalobce o nesplnění podmínek pro vydání Sdělení, neboť nebylo vydáno rozhodnutí o přiznání dávky státní sociální pomoci, jejíž součástí by byl bonus na dítě.
21. Rozhodnutím ze dne 16. 12. 2025, sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980, žalovaný **žádost žalobce o přiznání dávky státní sociální pomoci ze dne 1. 10. 2025, vedenou pod sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980, zamítl**. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný vyložil, že

majetkové poměry jednočlenné domácnosti žalobce **neodpovídají podmínkám** stanoveným v § 17 zákona o DSSP. Při rozhodování vycházel žalovaný z žalobcem předložených podkladů a z údajů, které byly v době rozhodování vedeny v informačním systému dávky. Při podání žádosti o dávku žalobce uvedl, že jeho **peněžní prostředky přesahují výši 200 000 Kč** a současně uvedl, že **je majitelem dvou staveb pro bydlení**, kdy ani jednu z nich ke svému bydlení neužívá. Nejsou tak splněny majetkové podmínky nároku na dávku ve smyslu § 17 zákona o DSSP a nárok na dávku státní sociální pomoci nevzniká. Uvedené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 23. 12. 2025. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 6. 1. 2026 odvolání, o kterém nebylo doposud rozhodnuto.

22. Dne 30. 12. 2025 podal žalobce u žalovaného další žádost o přiznání dávky státní sociální pomoci; řízení o žádosti je u žalovaného vedeno pod sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-387501; o žádosti dosud nebylo rozhodnuto. Dne 1. 1. 2026 podal žalobce u žalovaného žádost o vystavení a zaslání Sdělení pro účely sociálního stipendia ke sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-387501. Na uvedenou žádost žalovaný žalobci zaslal dne 21. 1. 2026 vyrozumění, ve kterém mu sdělil, že žalobce není osobou pobírající dávku státní sociální pomoci, jejíž součástí je bonus na dítě, a proto mu požadované sdělení pro účely sociálního stipendia nemůže být vydáno.
23. Soud dne 2. 3. 2026 u žalovaného ověřil, že aktuálně neexistuje pravomocné rozhodnutí, kterým by byla žalobci přiznána dávka státní sociální pomoci.
24. Při posouzení věci vycházel soud z následující právní úpravy:
25. Dle § 64 odst. 5 zákona o DSSP „[Ú]řad práce je povinen pro účely prokázání nároku na stipendium poskytované v případě tíživé sociální situace studenta podle zákona o vysokých školách příjemci dávky nebo členu domácnosti, kteří pobírají dávku, jejíž součástí je bonus na dítě, písemně sdělit, že rozhodný příjem domácnosti v rozhodném období, jehož součástí je měsíc září, nepřevýšil součin částky životního minima domácnosti a koeficientu 1,5.“
26. Dle § 91 odst. 2 písm. d) zákona o VŠ „[s]tipendia mohou být přiznána [...] v případě tíživé sociální situace studenta, [...]“
27. Dle § 91 odst. 5 zákona o VŠ, ve znění účinném od 1. 10. 2025, „[s]tipendium podle odstavce 2 písm. d) se přiznává vždy studentům, kteří mají nárok na dávku státní sociální pomoci, jejíž součástí je bonus na dítě, podle zákona o dávce státní sociální pomoci, jestliže rozhodný příjem členů domácnosti zjišťovaný pro účely dávky státní sociální pomoci nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 1, 5. Stipendium se přiznává po standardní dobu studia na 10 měsíců v akademickém roce. Měsíční výše stipendia odpovídá jedné čtvrtině výše měsíční minimální mzdy s tím, že takto určená výše stipendia se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru. Nárok na stipendium prokazuje student písemným potvrzením vydaným na jeho žádost orgánem státní sociální pomoci, který dávku státní sociální pomoci přiznal, že příjem členů domácnosti zjišťovaný pro účely dávky státní sociální pomoci v rozhodném období, jehož součástí je měsíc září, nepřevýšil součin částky životního minima členů domácnosti a koeficientu 1, 5. Potvrzení pro účely přiznání stipendia platí po dobu 11 měsíců od uplynutí měsíce září v rámci rozhodného období, za které byl příjem členů domácnosti zjišťován. Nárok na stipendium může student uplatnit za určité časové období pouze jednou.“
28. Podle § 155 odst. 2 správního řádu „[j]e-li správní orgán požádán o vydání osvědčení nebo ověření a jsou-li splněny předpoklady k provedení požadovaného úkonu, správní orgán tento úkon bez dalšího provede.“

29. Podle § 155 odst. 3 správního řádu „[p]okud správní orgán shledá, že nelze vydat vyjádření nebo osvědčení, provést ověření nebo učinit sdělení, je povinen o tom na požádání písemně uvědomit dotčenou osobu a sdělit důvody, které k tomuto závěru vedly.“
30. Dle § 79 odst. 1 s. ř. s. „[t]en, kdo bezvýsledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek.“
31. Dle § 80 odst. 1 s. ř. s. „[ž]alobu lze podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ve věci, v níž se žalobce domáhá ochrany, marně proběhla lhůta stanovená zvláštním zákonem pro vydání rozhodnutí nebo osvědčení, a není-li taková lhůta stanovena, ode dne, kdy byl žalobcem vůči správnímu orgánu nebo správním orgánem proti žalobci učiněn poslední úkon.“
32. Dle § 81 odst. 3 s.ř.s. „[s]oud zamítne žalobu, není-li důvodná.“
33. Soud o věci uvážil následovně.
34. Řízení o žalobách na ochranu proti nečinnosti správního orgánu je upraveno v ustanoveních § 79 až § 81 s. ř. s. Ten, kdo bezvýsledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se domáhat žalobou toho, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. V případě, kdy soud shledá, že žalovaný správní orgán je nečinný, uloží mu rozsudkem povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu, ne však delší, než kterou určuje zvláštní zákon (§ 81 odst. 2 s. ř. s.).
35. Soud se předně zabýval povahou Sdělení, neboť v souladu s teorií správního práva je nutno podle skutečné povahy úkonu správního orgánu v dané věci rozlišovat mezi deklaratorními správními akty (rozhodnutími) a jinými správními úkony ve formě osvědčení. V daném případě posuzované Sdělení nemá povahu rozhodnutí ve věci samé, neboť se jím nezakládají, nemění ani neruší práva či povinnosti konkrétní osoby, ani se jím autoritativně neprohláší, zda určité právo je či není; naopak Sdělení neřeší žádný spor o existenci či rozsah práva ani neobsahuje právní hodnocení. Obsahově tak Sdělení odpovídá osvědčení, neboť „[o]svědčení úředně potvrzuje skutečnosti, které jsou v něm uvedeny. Na rozdíl od deklaratorního správního aktu se osvědčení vydává v případech, kdy není třeba autoritativního zjištění (kdy není o věci pochybnost nebo spor a kdy není zapotřebí ani jinak použít správního uvážení nebo vyložit neurčitý pojem anebo formálně opatřovat nějaké podklady – osvědčují se skutečnosti úředně zřejmé, zpravidla z vnitřních zdrojů vykonavatele veřejné správy, který osvědčení vydává).“ (STAŠA, Josef. Oddíl 2. Osvědčení. In: HENDRYCH, Dušan a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 192, marg. č. 340). Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 2. 8. 2004, č. j. 2 As 83/2003 - 62 (383/2004 Sb. NSS) konstatoval, že zatímco deklaratorní rozhodnutí se uplatní tam, kde je existence konkrétního právního vztahu sporná, pochybná nebo když potvrzení závisí na výkladu neurčitého právního pojmu, osvědčení se vydává v případech, kdy není třeba autoritativního zjištění, kdy není o věci pochybnost nebo spor a kdy není zapotřebí ani jinak použít správního uvážení nebo vyložit neurčitý pojem. K tomuto závěru dochází rovněž odborná literatura. V projednávaném případě proto není pochyb, že Sdělení je podle skutečné povahy úkonu správního orgánu v dané věci kvalifikováno jako osvědčení podle části čtvrté správního řádu a ochrany proti nečinnosti při jeho vydání se lze domáhat nečinnostní žalobou.

36. Soud se dále zabýval posouzením otázky zachování lhůty k podání nečinnostní žaloby. Podle § 80 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu na ochranu proti nečinnosti podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ve věci, v níž se žalobce domáhá ochrany, marně proběhla lhůta stanovená zvláštním zákonem pro vydání rozhodnutí nebo osvědčení, a není-li taková lhůta stanovena, ode dne, kdy byl žalobcem vůči správnímu orgánu nebo správním orgánem proti žalobci učiněn poslední úkon. Zákon o DSSP neupravuje lhůtu k vydání Sdělení, proto se ve smyslu § 1 odst. 2 správního řádu použije obecná úprava obsažená ve správním řádu. Vydání osvědčení upravuje část čtvrtá správního řádu. Ustanovení § 154 správního řádu vyjmenovává jednotlivé části a ustanovení správního řádu, dle kterých se postupuje v případě vydání osvědčení, dle věty poslední tohoto ustanovení se použijí přiměřeně i další ustanovení správního řádu, pokud jsou přitom potřebná. Vycházeje z přiměřeného užití § 71 odst. 1, 3 správního řádu soud dospěl k závěru, že žalovaný byl povinen v případě pozitivního postupu ve smyslu § 155 odst. 2 správního řádu i negativního postupu ve smyslu § 155 odst. 3 správního řádu vyřídit žádost žalobce o vydání Sdělení bezodkladně, nejpozději do 30 dnů od podání žádosti. Žalobce podal žádost o vydání Sdělení dne 18. 10. 2025. Zákonná třicetidenní lhůta pro vyřízení žádosti uplynula dne 17. 11. 2025. Okamžikem jejího uplynutí začala žalobci plynout lhůta jednoho roku pro podání nečinnostní žaloby. Žalobce podal žalobu na ochranu proti nečinnosti dne 18. 12. 2025, lhůta pro podání žaloby tak byla zachována a žaloba byla podána včas ve smyslu § 80 odst. 1 s. ř. s.
37. Rovněž další podmínka pro podání nečinnostní žaloby dle § 79 odst. 1 s. ř. s., spočívající ve vyčerpání prostředků ochrany proti nečinnosti, které měl žalobce k dispozici, byla splněna. Tímto prostředkem ochrany je v nyní posuzovaném případě opatření proti nečinnosti ve smyslu § 80 odst. 4 písm. a) správního řádu. Soud z obsahu správního spisu zjistil, že žalobce uplatnil u MPSV návrh na vydání opatření proti nečinnosti, na základě kterého MPSV ve smyslu § 80 odst. 4 písm. a) správního řádu dne 25. 11. 2025 žalovanému přikázalo, aby ve věci učinil příslušná opatření ke zjednání nápravy a Sdělení pro účel sociálního stipendia zaslal žalobci neprodleně, nejpozději do dne 1. 12. 2025.
38. Mezi stranami nebylo sporu o tom, že žalobci od července 2025 zanikl nárok na dávku přídavek na dítě. Rovněž nebylo sporu o tom, že žalobce dne 1. 10. 2025 podal u žalovaného žádost o přiznání dávky státní sociální pomoci, projednávanou v řízení sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980, dále že dne 18. 10. 2025 požádal žalovaného o vydání Sdělení pro účely sociálního stipendia ke sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980 a konečně že rozhodnutím ze dne 16. 12. 2025 žalovaný žádost žalobce o přiznání dávky státní sociální pomoci ze dne 1. 10. 2025, vedenou pod sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980, zamítl. Také bylo nesporným, že nadřízený orgán, který rozhodoval o opatření proti nečinnosti, příkazem ze dne 25. 11. 2025 žalovanému uložil, aby učinil příslušná opatření ke zjednání nápravy a sdělení pro účely sociálního stipendia zaslal žalobci neprodleně (nejpozději do 1. 12. 2025), načež žalovaný požadované Sdělení nevydal a namísto toho vyrozuměl žalobce přípisem, doručeným 4. 12. 2025, že zákonné podmínky pro vydání Sdělení nebyly splněny, neboť nebylo vydáno rozhodnutí o přiznání dávky státní sociální pomoci, jejíž součástí by byl bonus na dítě. V projednávané věci tak bylo sporné toliko právní posouzení, zda na podkladě nesporného skutkového stavu měl žalovaný povinnost žádosti žalovaného o vydání Sdělení pro účely sociálního stipendia ke sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980 vyhovět či nikoli.
39. Nejvyšší správní soud se v závěru rozsudku ze dne 31. 5. 2010, č. j. 2 Ans 1/2009 – 71, vyjádřil k povinnosti soudu uvážit o oprávněnosti žádosti žadatele o vydání požadovaného osvědčení meritorně, zjistí-li, že požadované osvědčení nebylo dosud vydáno. Konstatoval, že je přitom

lhostejné, zda je správní orgán zcela nečinný, či zda v případě nevyhovění žadatelově požadavku na vydání požadovaného osvědčení zareagoval zákonem předpokládaným způsobem, tedy dle § 155 odst. 3 správního řádu (jak tomu bylo i v nyní projednávané věci). NSS výslovně uvedl, že „*si je plně vědom toho, že správní soudy v tomto typu řízení mají ve své kognici ustat na posouzení, zda je správní orgán nečinný, popřípadě, zda je nečinný po právu; hodnocení jak má jeho případná procesní aktivita po stránce věcné vypadat, mu již nenáleží. Nelze ovšem přehlédnout, že v případech, kdy je žalována nečinnost správního orgánu při vydání „prostého osvědčení“, tedy osvědčení dle části čtvrté správního řádu, by striktní dodržení tohoto (obecně nepochybně správného) procesního postupu nemuselo vždy vést k soudní ochraně práv žalobce. V případě, kdy je žalována nečinnost ve vztahu k vydání rozhodnutí, postačí (v případě důvodnosti žaloby) uložit správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí blíže neurčeného obsahu; případná nezákonnost takto následně vydaného rozhodnutí je pak plně pod soudní kontrolou, a to cestou vyvolání nového řízení, tentokrát již dle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. V případě, kdy je žalována nečinnost při vydávání osvědčení, by ovšem případný nezákonný postup správního orgánu, který by jinak formálně dodržel předepsaný postup (§ 155 odst. 3 správního řádu), byl již mimo dosah soudní kontroly, neboť zde stricto sensu neexistuje procesní mechanismus, který by (třeba i v jiném řízení) umožnil soudu přezkoumat takový postup věcně (tedy jeho soulad se zákonem). Kromě nyní posuzovaného případu si lze v praxi představit řadu situací, kdy by v důsledku nezákonného odmítnutí vydání osvědčení (byť při dodržení procesních postupů) mohlo dojít k zásahu do práv žadatele (například nevydání osvědčení o absolvovaném studiu, jehož důsledkem je nemožnost prokázat dosažené vzdělání a tedy omezení žadatele při volbě povolání apod); případná ochrana pořadem civilního práva by v těchto případech byla obvykle zcela vyloučena, případně by nevedla k poskytnutí soudní ochrany efektivně a v reálném čase. Opačný přístup by ostatně popíral smysl žalobního řízení na ochranu proti nečinnosti za situace, kdy by se žalobce dožadoval vydání osvědčení...*“

40. Městský soud se tedy zabýval žádostí žalobce o vydání Sdělení pro účely sociálního stipendia ke sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980 meritorně a dospěl k závěru, že žalovaný nepochybil, jestliže odmítl žalobci toto osvědčení vydat. Městský soud přitom rozhodoval podle skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí.
41. Podle § 91 odst. 5 zákona o VŠ nárok na stipendium prokazuje student písemným potvrzením (tj. v daném případě žalobcem požadovaným Sdělením) vydaným na jeho žádost orgánem státní sociální pomoci, který dávku státní sociální pomoci přiznal. V souladu s § 64 odst. 5 zákona o DSSP je žalovaný povinen Sdělení vydat mj. příjemci dávky, který pobírá dávku.
42. Jak vyplývá z obsahu podkladového spisového materiálu, žalovaný žádost žalobce o přiznání dávky státní sociální pomoci ze dne 1. 10. 2025, vedenou pod sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980, rozhodnutím ze dne 16. 12. 2025, sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980, zamítl, a to z důvodu, že nejsou splněny majetkové podmínky nároku na dávku ve smyslu § 17 zákona o DSSP. Při zamítnutí žádosti o přiznání dávky státní sociální pomoci vycházel žalovaný mj. z údajů, které sám žalobce uvedl v žádosti o dávku, a sice že jeho peněžní prostředky přesahují výši 200 000 Kč a že je majitelem dvou staveb pro bydlení, kdy ani jednu z nich ke svému bydlení neužívá. Žalobce tak v době projednání žaloby nadevší pochybnost nebyl příjemcem dávky státní sociální pomoci, který by dávku pobíral, neboť jeho žádost o přiznání dávky státní sociální pomoci sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980 byla zamítnuta, jelikož majetkové poměry žalobce neodpovídají podmínkám stanoveným v § 17 zákona o DSSP a nárok na dávku státní sociální pomoci tak žalobci nevznikl. Skutečnost, že žalobce

podal proti rozhodnutí ze dne 16. 12. 2025, sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980 odvolání, o kterém nebylo doposud rozhodnuto, není v projednávané věci relevantní.

43. Při posouzení věci soud dále vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2012, č. j. 2 Ans 14/2012-41, ve kterém NSS uvedl, že: „*Přijme-li nadřízený správní orgán opatření proti nečinnosti (§ 80 správního řádu z roku 2004), je tím presumován fakt, že správní orgán byl nečinný a nejde tedy o případ, na který poukazuje § 71 odst. 5 citovaného zákona. Správní soud již není oprávněn tento závěr přehodnocovat a procesním chováním účastníka řízení (žalobce) se z pohledu § 71 odst. 5 téhož zákona může zabývat jen od okamžiku přijetí tohoto opatření proti nečinnosti*“ (pozn. městského soudu – odstavec 5 § 71 správního řádu byl s účinností od 1. 2. 2020 přesunut do odst. 4 téhož ustanovení, což však na závěrech Nejvyššího správního soudu ničeho nemění).
44. Ustanovení § 155 odst. 2 a 3 správního řádu stanoví pravidla pro případ pozitivního postupu správního orgánu, tj. provede-li správní orgán úkon, o který je požádán a vydá osvědčení (odstavec 2) a negativního postupu správního orgánu, tj. nelze-li úkon učinit a osvědčení vydat (odstavec 3).
45. Jestliže je tedy o provedení úkonu správní orgán požádán a jsou-li splněny předpoklady k provedení požadovaného úkonu, správní orgán tento úkon, který není rozhodnutím a není proto napadnutelný opravným prostředkem, bez dalšího provede. Naopak správní orgán požadovaný úkon neprovede, pokud shledá, že jej provést podle zákona nelze. V takovém případě o tom písemně uvědomí žadatele a sdělí důvody, které jej k tomuto závěru vedly. Správní orgán podle této úpravy nevydává negativní rozhodnutí o neprovedení úkonu, resp. ani nezahajuje řízení, v němž by se takové rozhodnutí o neprovedení úkonu vydalo.
46. Právě podle § 155 odst. 3 správního řádu postupoval žalovaný, když v reakci na příkaz MPSV ze dne 25. 11. 2025, kterým bylo žalovanému uloženo, aby učinil příslušná opatření ke zjednání nápravy, žalobce přípisem (doručeným dne 4. 12. 2025) vyrozuměl o nesplnění podmínek pro vydání Sdělení. Žalovaný tak příslušné opatření ke zjednání nápravy učinil. Povinností žalovaného by bylo vydat Sdělení podle § 64 odst. 5 zákona o DSSP, týkající se řízení vedeného pod sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980, pouze v případě, že by žadatel (žalobce) splnil podmínky pro jeho vydání. To se však v projednávaném případě nestalo, jak bylo vyloženo výše. Na uvedeném nic nemění ani další část příkazu MPSV, kterým bylo žalovanému uloženo sdělení pro účely sociálního stipendia zaslat žalobci neprodleně, nejpozději do dne 1. 12. 2025, protože podmínky, za kterých může a zároveň musí žalovaný správní orgán Sdělení vydat, jsou stanoveny zákonem. Žalovaný nemůže jednat *contra legem*, a to ani na základě výslovného pokynu nadřízeného orgánu v opatření proti nečinnosti.
47. Soud proto uzavírá, že žalovaný není ve věci nečinný, neboť na Žádost žalobce ze dne 18. 10. 2025 o vydání Sdělení pro účely sociálního stipendia ke sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980 reagoval postupem předvídaným v § 155 odst. 3 správního řádu, když žalobce před podáním žaloby vyrozuměl, že nesplnil zákonné podmínky nezbytné k vydání požadovaného Sdělení.
48. Soud se nad rámec uvedeného neztotožnil ani s argumentací žalobce, dle které pro vydání Sdělení postačí nárok na dávku státní sociální pomoci, nikoliv rozhodnutí o přiznání této dávky. Dle § 64 odst. 5 zákona o DSSP je žalovaný povinen Sdělení vydat „*příjemci dávky nebo členu domácnosti, kteří pobírají dávku, [...]*“. V § 91 odst. 5 zákona o VŠ je dále uvedeno, že „*[n]árok na stipendium prokazuje student písemným potvrzením vydaným na jeho žádost orgánem státní sociální pomoci, který dávku státní sociální pomoci přiznal, ... [...]*“.

Z uvedených citací právní úpravy je zcela evidentní, že se musí jednat o dávku přiznanou – tj. takovou, o jejímž přiznání již bylo pravomocně rozhodnuto. Opačný výklad by byl v rozporu se smyslem vydávání Sdělení, které je svou povahou osvědčením, neboť osvědčení se vydává v případech, kdy není třeba autoritativního zjištění, kdy není o věci pochybnost nebo spor a kdy není zapotřebí ani jinak použít správního uvážení nebo vyložit neurčitý pojem, neboť se osvědčují, resp. potvrzují skutečnosti úředně známé. Osvědčení, které je jiným úkonem správního orgánu, tak pouze osvědčuje skutečnosti, o kterých není spor. Pokud by měl žalovaný vydávat Sdělení (osvědčení) na základě vlastního posouzení, zda žadatel nárok na dávku státní sociální pomoci má či nemá, již by se nemohlo jednat o osvědčení, neboť takový úkon by již vyžadoval vyžádání si a posouzení podkladů předložených žadatelem a jednalo by se tak o deklaratorní správní akt (rozhodnutí), kterým se autoritativně zjišťují a potvrzují existující vztahy správního práva.

V. Závěr a náklady řízení

49. Na základě všech shora uvedených skutečností dospěl městský soud k závěru, že žalovaný správní orgán není nečinný, neboť žalobce nesplňuje podmínky pro vydání osvědčení podle § 64 odst. 5 zákona o DSSP, týkající se řízení vedeného pod sp. zn. UPCR-DSSP-2025-S-11980, o čemž byl žalobce vyrozuměn. Soud proto žalobu podle § 81 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
50. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Ve věci byl úspěšný žalovaný, kterému však žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 4. března 2026

JUDr. Ivanka Havlíková v. r.
předsedkyně senátu